

SAKSBEHANDLER
Tormod Andersen

VÅR REF.
26/02105-5

DERES REF.

VÅR DATO
25.06.2026

DERES DATO
28.04.2026

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Kjell Walquist
Hellerudveien 49 A
0672 OSLO

Fjeldstad gård, Salangen kommune - Riksantikvarens avgjørelse i klagesak om tildeling av tilskudd etter Statsbudsjettet kapittel 1429 post 71

Vi viser til deres klage, Digisak-ID 337196, datert 28.04.2026. Klagen gjelder Troms fylkeskommunes avgjørelse av søknad om tilskudd etter forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie (FOR-2021-08-13-2508).

Klagen er oversendt til oss innen klagefristen og er tatt til behandling, jf. forvaltningsloven § 34. Vi har mottatt deres merknader datert 26.05.2026. Vi vurderer at saken er tilstrekkelig opplyst.

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Troms fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Bakgrunn for saken

Dere søkte 04.11.2025 om tilskudd til to tiltak. Tiltak I omfatter ferdigstillelse av arbeid på bygningen og klargjøring for tak, inkludert bygging av trapp på sørsiden, reparasjon av kjellervinduer og dør, samt utbedring av råteskader i tak, ark og vegger både innvendig og utvendig, og innvendig pipereparasjon. Tiltak II gjelder utskifting av tak med nytt undertak og stålplater, restaurering av pipe over tak og montering av takrenner.

Troms fylkeskommune fattet 13.04.2026 vedtak i saken, hvor det ble gitt et avkortet tilskudd i forhold til søknaden. Føringer og prioriteringer for post 71 i tilskuddsforskriften er lagt til grunn i vedtaket. I dette tilfellet er det lagt vekt på:

- private eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller der fredningssak er under behandling,
- særlig tyngende vedlikeholds- og istandsettingsoppgaver for eier,
- bygninger og anlegg hvor særlig store kulturmiljøverdier står i fare for å gå tapt.

Det gis en dekningsgrad på 50 % til tiltak I og 23,5 % til tiltak II. Dette begrunnes med forskriften som sier at det normalt ikke skal gis mer enn 50 % av de totale kostnadene, samt at det samlet sett er begrensede midler til fordeling til å kunne gi 50 % tilskudd til hele tiltaket.

Innholdet i klagen

Klager takker for innvilget tilskudd på kr 600 000, men reagerer på at egenandelen er økt til 50 %, mot 30 % tidligere år, og ber om at denne reduseres. Det vises til at den økte egenandelen gjør det vanskelig å fullføre prosjektet. Videre påpekes det at våningshuset ikke er planlagt tatt i bruk, og derfor har begrenset nytteverdi. Klager fremhever også at prosjektet har blitt forsinket, blant annet på grunn av lavere årlige bevilgninger enn planlagt, og at tiltakshavers alder (87 år) og reduserte kapasitet gjør ferdigstillelse mer krevende. Det bes om at klagen tas til følge og at egenandelen settes ned til maksimalt 30 %, i tråd med tidligere bevilgninger.

Troms fylkeskommunes vurdering av klagen

Troms fylkeskommune begrunner vedtaket med at tilskuddet er fastsatt i tråd med forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie og føringene i Prop. 1 S (2025-2026), som normalt gir adgang til å dekke inntil 50 % av totale kostnader. I vurderingen er det lagt vekt på tilgjengelige midler fra Riksantikvaren, antall søknader og samlet søkesum.

Fylkeskommunen fikk innvilget en lavere andel av de omsøkte midlene, noe som har medført behov for prioriteringer og redusert tilskuddsnivå. Søknaden fra Fjeldstad omfatter to tiltak, der tiltak I er prioritert med inntil 50 % tilskudd av de meldte

kostnadene. Resterende midler er benyttet til tiltak II, med mulighet for å søke om ytterligere tilskudd i 2027 slik at samlet tilskudd kan komme opp mot 50 % av totale kostnader.

Fylkeskommunen viser videre til at det tidligere er gitt inntil 70 % tilskudd i særskilte tilfeller, særlig i starten av restaureringen, men at dette er unntak fra hovedregelen og ikke kan videreføres som et generelt nivå.

Merknader til fylkeskommunens oversendelse

Tiltakshaver anfører at det i prosessen frem mot fredningen i 2022 ikke ble kommunisert tydelig at restaureringen ville medføre en egenandel på 50 %, og at eier derfor hadde en berettiget forventning om et tilskuddsnivå som gjorde ferdigstillelse realistisk. Det vises til at eier over flere år har akseptert en egenandel på 30 %, men at dette nivået etter hvert har blitt krevende å bære, særlig sett i lys av eiers alder og begrenset mulighet for egeninnsats fra familie bosatt i Oslo. Tiltakshaver mener at egenandelen på 50 % for 2026 er urealistisk å oppfylle, både økonomisk og praktisk, og viser blant annet til at tidligere egeninnsats i form av reiser og arbeid (maling av hus) ikke ble godkjent som kostnad av fylkeskommunen.

Videre fremheves det at bygningen ikke har privat bruksverdi som bolig eller fritidsbolig, og at restaureringen i hovedsak skjer av hensyn til kulturminneverdiene. På denne bakgrunn bes det om at klagen tas til følge og at egenandelen reduseres til 30 %, da en videreføring av 50 % egenandel etter tiltakshavers vurdering kan føre til at resterende restaurering ikke lar seg gjennomføre.

Riksantikvarens vurdering

Riksantikvaren skal prøve om Troms fylkeskommune har fattet vedtaket på feil grunnlag eller i strid med føringene i forskriften. Riksantikvaren skal vurdere synspunktene dere som klager kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke tidligere er berørt i saken.

Formålet med tilskuddsordningen er å bevare fredete kulturminner i privat eie, og bidra til at slike settes i stand etter antikvariske retningslinjer. Tilskuddet skal etter forskriften

§ 3 i hovedsak dekke merkostnader som følge av krav til antikvarisk utførelse helt eller delvis, men det er også anledning til å gi tilskudd til eiere som har særlig tyngende vedlikeholds- og istandsettingsoppgaver, eller til bygninger og anlegg hvor særlige store kulturmiljøverdier står i fare for å gå tapt, jf. forskriften § 7.

Søknadsbeløpene om tilskudd er dessverre langt større enn totalt tildelte nasjonale midler over statsbudsjettet. Derfor må både Riksantikvaren og regionalforvaltningen gjennomføre strenge avveininger ved fordelingen.

Forskriften for tilskuddsordningen legger noen overordnede føringer og rammer for tildelingen av tilskudd. Innenfor disse rammene kan regionalforvaltningen ha egne prioriteringer og utvise eget politisk skjønn, så lenge søknadene og tiltakene oppfyller kravene i søknaden. Det er Troms fylkeskommune som prioriterer tiltak og vurderer hva man ønsker å få ut av tilskuddsmidlene, som fordeles mellom fylkeskommunene og Sametinget av Riksantikvaren.

Det følger av forskriften § 7 at Troms fylkeskommune skal fordele tilskudd etter en skjønnsmessig vurdering av objektets kulturminneverdi og tiltakets virkning på dette. Tilskudd blir fastsatt etter en konkret vurdering i den enkelte sak.

Tilskuddsnivå og tidligere praksis

Troms fylkeskommune har lagt til grunn at tilskuddet normalt ikke skal overstige 50 % av de totale kostnadene, og at tilgjengelige midler har nødvendiggjort prioriteringer. Klager har på sin side vist til at egenandelen tidligere har ligget rundt 30 %, og at det derfor foreligger en forventning om et lavere nivå enn det som er lagt til grunn i 2026.

Riksantikvaren legger til grunn at tilskudd fastsettes årlig på bakgrunn av de økonomiske rammene og den samlede søknadsmassen. Tidligere tildelinger, herunder tilfeller hvor det er gitt høyere tilskuddsandel, må anses som resultat av konkrete prioriteringer på det aktuelle tidspunktet, og etablerer ikke en bindende norm for senere tildelinger. Riksantikvaren kan derfor ikke se at forventninger om videreføring av et tilskuddsnivå på om lag 30 % kan tillegges avgjørende vekt.

Økonomiske og personlige forhold

Klager har videre fremhevet at økt egenandel, kombinert med tiltakshavers alder og reduserte kapasitet, gjør prosjektet vanskelig å realisere.

Riksantikvaren har forståelse for disse forholdene. Slike hensyn kan etter omstendighetene inngå i vurderingen av tilskudd, særlig der tiltaket er tyngende for eier. Samtidig må midlene fordeles mellom et stort antall søknader med tilsvarende eller sammenlignbare utfordringer. Etter Riksantikvarens syn, kan disse forholdene derfor ikke tillegges avgjørende betydning i den konkrete prioriteringen.

Tiltakets karakter og nytteverdi

Klager har også anført at restaureringen i liten grad har privat nytteverdi, og i hovedsak gjennomføres for å ivareta kulturminneverdiene.

Riksantikvaren er enig i at dette er et moment som etter omstendighetene kan tilsi en høyere tilskuddsandel. I enkelte tilfeller kan dette begrunne tilskudd utover 50 %. Dette hensynet er imidlertid ikke alene avgjørende. Tilskuddsnivået må fastsettes innenfor de samlede økonomiske rammene og på bakgrunn av en prioritering mellom flere støtteverdige tiltak.

Riksantikvaren legger til grunn at Troms fylkeskommune har vurdert dette momentet, men finner ikke grunnlag for å tilside sette fylkeskommunens avveining i denne saken.

Egenfinansiering og egeninnsats

Det følger av ordningen at tilskudd normalt kun dekker deler av de totale kostnadene, og at resterende finansiering må skaffes gjennom egne midler eller andre støtteordninger. Egeninnsats kan inngå som del av finansieringen forutsatt at den er dokumenterbar og direkte knyttet til tiltaket.

Riksantikvaren legger til grunn at fylkeskommunens praksis på dette punktet er i tråd med ordningens rammer, herunder at det kun er kostnader som oppstår som følge av prosjektet som inngår i beregningsgrunnlaget, og at utgifter utover det som er nødvendig for gjennomføringen normalt ikke dekkes.

Samlet vurdering

Etter en samlet vurdering, finner Riksantikvaren at Troms fylkeskommune har foretatt en forsvarlig og saklig prioritering innenfor rammene av forskriften og de tilgjengelige midlene. Det er lagt vekt på at tilskuddet er fastsatt i tråd med gjeldende føringer, at tidligere høyere tilskuddsandeler ikke kan anses normgivende, og at de hensyn klager har fremhevet ikke kan tillegges avgjørende vekt i den samlede prioriteringen.

Riksantikvaren kan ikke se at vedtaket bygger på feil faktum, uriktig rettsanvendelse eller at det foreligger saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på resultatet. Det foreligger heller ikke grunnlag for å overprøve fylkeskommunens skjønnsutøvelse.

Konklusjon

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at det ikke foreligger feil ved rettsanvendelsen eller saksbehandlingen som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Troms fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Avgjørelsen er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Kaare Stang
seksjonssjef

Tormod Andersen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til:

Troms fylkeskommune